

Til: Universitetsstyret
Fra: Universitetsdirektøren

Sakstype: Informasjonssak
Møtesaksnr: I-sak 6-24
Møtenr: 2/2024
Møtedato: 12. mars 2024
Notatdato: 1. mars 2024
Arkivsaksnr:
Saksansvarlig: Ellen Johanne Caesar
Saksbehandler: Anders W. Skumsnes

UiO innkjøpspolicy – økonomiske virkemiddel knyttet til konflikten i Gaza

I styremøte nr. 1/2024 ble det i O-sak 2-24 Eventuelt fattet følgende vedtak:

Ingrid Lossius Falkum fremmet en sak om vurdering av økonomiske virkemidler knyttet til konflikten i Gaza. Saken ble diskutert, og administrasjonen forbereder en sak knyttet til innkjøpspolicy til neste møte i universitetsstyret.

UiO sin innkjøpspolicy *Prinsipper og etiske retningslinjer for arbeid med anskaffelser ved UiO 2021–2024* ble vedtatt av Universitetsstyret 9.3.2021, V-sak 3-21. Prinsipper og etiske regler er basert på Stortingsmelding 22/2018-2019 – Smartere innkjøp, Strategi 2030, samt tiltaksplan for nye klimaaktiviteter ved UiO. I underkapittel «Krav og forventninger til leverandører»:

Samtlige anbud som gjennomføres ved UiO stiller et krav om at leverandører skal overholde UiOs etiske retningslinjer, nasjonal lovgivning og internasjonale anerkjente konvensjoner som ILO-konvensjonene, samt Verdenserklæringen om menneskerettigheter artikkel 1.

De mest sentrale internasjonale retningslinjer utarbeidet av den Internasjonale Arbeidsorganisasjonen (ILO) stiller krav til våre leverandører. Ved innlevering av tilbud og gjennom hele kontraktsperioden forplikter de seg til å etterleve gitte lover. Disse omfatter blant annet, men ikke begrenset til: foreningsfrihet og vern av organisasjonsretten, rett til kollektive forhandlinger, forbud mot tvangsarbeid, lik lønn for mannlige og kvinnelige arbeidere, minstealder til sysselsetting

og avskaffing av barnearbeid. Disse kravene berører produsenter, agenter og underleverandører til UiOs hovedleverandører.

Hovedproblemstillinger i saken

Bør UiO avslutte leverandøravtaler eller ikke inngå nye avtaler med israelske selskaper eller institusjoner som er involvert i eller støtter Israels okkupasjon og undertrykkelse av palestinerne, som en form for boikott, desinvestering og sanksjoner (BDS) mot Israel? Gjerne med henvisning til at flere israelske selskaper eller institusjoner er på FNs svarteliste over selskaper som har virksomhet i de ulovlige israelske bosetningene på Vestbredden.

Problemstillingen er todelt - hvilken vurdering av leverandører skal legges til grunn og har UiO identifisert slike leverandører blant sine samarbeidspartnere.

Statens pensjonsfond Utland (Oljefondet), som investerer i aksjer, obligasjoner og eiendom i utlandet, gjør fortløpende denne type vurderinger. De har lagt til grunn FNs høykommissær for menneskerettigheters database over selskaper som driver forretninger med israelske bosetninger på ulovlig okkupert område og besluttet i 2021 å utfase disse selskapene fra sine investeringer.

UNIFOR - administrerer og forvalter stiftelser som har som formål å støtte høyere utdanning og forskning ved UiO. Forvaltningen av stiftelsene følger Statens Pensjonsfond Utlands prinsipper for god selskapsstyring og ansvarlige investeringer som et minimumskriterium. I tillegg har stiftelsene valgt å fokusere på bærekraftige investeringer, som innebærer å ekskludere selskaper innen fossil energi og produksjon av våpen. Stiftelsene benytter KLPs Mer Samfunnsansvar-fond til dette.

Etisk Handel Norge gir UiO råd om at den mest pålitelige kilden for vurdering av selskaper er FNs høykommissær for menneskerettigheters database over selskaper som driver forretninger med israelske bosetninger på ulovlig okkupert område. Den er sist oppdatert 30. juni 2023 og kan muligens forvente at det kommer en oppdatering i løpet av året. UiO rådes til å følge med på eventuelle oppdateringer. EHN mener at det er denne kilden man kan ta utgangspunkt i, ut over denne har EHN ingen andre konkrete kilder som vi mener bør benyttes i denne sammenheng. Det har også en generell anbefaling er å følge opp gjennom aktsomhetsvurderinger av leverandører og tilbydere i anbudskonkurranser.

Den norske regjeringen er ikke for en generell økonomisk boikott av Israel, noe også Stortinget har støttet. Regjeringen har uttalt at en norsk boikott er ikke konstruktivt for å bidra til en fredelig løsning på konflikten mellom Israel og Palestina. Noen organisasjoner og politiske partier i Norge har tatt til orde for en internasjonal boikott av Israel, eller av varer produsert i de okkuperte områdene. Dette er et politisk standpunkt som ikke deles av regjeringen. Regjeringen mener at det er opp til den enkelte forbruker å bestemme om de vil kjøpe slike varer eller ikke. Statlige direktorater, som DFØ, følger denne offisielle linje for vurdering og oppfølging av leverandører til statlig sektor.

Administrasjonen har ikke ressurser til å kunne gjennomføre selvstendige undersøkelser og vurderinger av selskaper utover FNs liste over selskaper som har direkte tilknytning til Israel-Hamas krigen. UiO finner det hensiktsmessig i denne saken å følge anerkjent praksis, som nevnt over.

Administrasjonen har gått gjennom avtaleregister og leverandørreskontro (oversikt over alle aktive leverandører UiO kjøper fra). UiO har ikke handlet direkte de siste 2 år fra noen av leverandørene, som står på FNs liste over selskaper som har direkte tilknytning til Israel-Hamas krigen. Administrasjonen vil følge opp FNs revideringer av denne listen.

UiO har de to siste årene kjøpt varer og tjenester fra 5 israelske leverandører:

- ALOMONE LABS LTD
- ENSPIRE SCIENCE LTD
- FISCHER YAACOV OREN
- OPTOACOUSTICS LTD
- THE INTERDISCIPLINARY CENTER HERZLIA

Ingen av disse er på FNs liste over svartelistede firma.

I 2012 avviste UiO selskapet G4S i en anbudskonkurranse om vakttjenester ved universitetet. UiO avviste tilbudet fra G4S fordi selskapet hadde et søsterselskap i Israel som leverte utstyr og tjenester til de israelske bosetningene på Vestbredden, som er ansett som ulovlige og i strid med UiOs etiske retningslinjer. G4S klaget på avgjørelsen til Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA), som ga G4S medhold i at det norske selskapet ikke kan stå ansvarlig for det israelske selskapet. UiO aksepterte KOFAs avgjørelse, men var uenig i begrunnelsen. UiO ønsket at multinasjonale selskaper skal stå samlet ansvarlig for sin virksomhet, og at UiO skal kunne velge leverandører som opptrer i samsvar med universitetets etiske verdier.

UiO vil aktivt følge endringer i er FNs høykommissær for menneskerettigheters database over selskaper og vurdere dette opp mot avtalepartnere og tilbydere i konkurranser. UiO vil også følge opp beslutninger fra Regjering/Storting, råd fra DFØ og de råd Etisk handel Norge gir sine medlemmer.

Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Ellen Johanne Caesar
avdelingsdirektør